

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ
VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA
UTENOS APSKRITIES VIRŠININKO ADMINISTRACIJA

2004 m. gegužės 12 d. Nr.1040-1-59
Vilnius

Santrauka

Utenos apskrities viršininko administracija yra valstybės institucija, kuri įgyvendina Utenos apskrities rajonuose Vyriausybės programą: švietimo, kultūros, socialinio aprūpinimo, sveikatos priežiūros, teritorijų planavimo ir statybos, žemėtvarkos ir žemės ūkio, gamtos išteklių naudojimo ir aplinkos apsaugos, civilinės saugos, regioninės plėtros ir kitose srityse.

Utenos apskrities viršininko administracija pavestoms funkcijoms įgyvendinti 2003 metams parengė valstybės biudžeto lėšomis finansuojamas 8 programas, iš jų 3 specialiąsias programas. Programas vykdo Apskritis ir jai pavaldžios įstaigos. Didžiausią dalį programų vykdė Utenos apskrities viršininko administracijai pavaldžios įstaigos: Antazavės vaikų globos namai, Molėtų vaikų globos namai, Utenos vaikų globos namai, Zarasų vaikų globos namai, Dusetų specialioji internatinė mokykla, Aulelių specialioji internatinė mokykla, Utenos specialiojo ugdymo ir užimtumo centras, Aknystos pensionatas, Utenos pensionatas, Visagino pensionatas, Zarasų pensionatas ir Anykščių, Ignalinos, Molėtų, Utenos, Zarasų rajonų žemėtvarkos skyriai.

Programų vykdymui Utenos apskrities viršininko administracijai 2003 metais patvirtintas asignavimų planas, įskaitant patikslinimą, 27516,0 tūkst. litų, iš jų paprastosioms išlaidoms 27193,6 tūkst. litų, nepaprastosioms išlaidoms 322,4 tūkst. litų. Darbo užmokesčiui patvirtintas asignavimų planas – 12014,1 tūkst. litų.

Apskritis 2003 metais gavo iš valstybės biudžeto 27445,5 tūkst. litų asignavimų, iš jų paprastosioms išlaidoms 27233,0 tūkst. litų, iš jų darbo užmokesčiui 12013,4 tūkst. litų, nepaprastosioms išlaidoms - 312,5 tūkst. litų.

Vykdydama programą, Utenos apskrities viršininko administracija panaudojo 27445,5 tūkst. litų skirtų asignavimų, neviršydamą sąmatoje programoms patvirtintų asignavimų. Apskritis 2003 metais biudžeto išlaidų sąmatą įvykdė 99,7 procentais.

Audito užduotis ir atlikimo tvarka

Vykdamas Valstybės kontrolės 2003-06-05 pavedimą Nr.1040-1 Utenos apskrities viršininko administracijoje atliktas valstybinis auditas.

Audito tikslas: nustatyti, ar Utenos apskrities viršininko administracijos 2003 metų finansinės ataskaitose pateikiama išsami, teisinga, tikra ir tiksli informacija, ir ar jos sudarytos remiantis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, bei atlikti sandorių auditą, apimančią teisės aktų laikymosi priežiūrą.

Utenos apskrities viršininko administracija (toliau – Apskritis) yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto. Jos buveinė - Aušros g. 22, LT-28142, Utena, identifikavimo kodas – 8862574.

Utenos apskrities viršininko administracijai 2003 metais vadovavo viršininkas Vilius Cibulskas. Apskrities Apskaitos ir finansų departamentui vadovauja Janina Laskauskienė.

Auditas buvo atliktas šiose Apskričiai pavaldžiose įstaigose:

1. Molėtų vaikų globos namai – 9098578, Jaunimo g.5, LT-33127, Molėtai.
2. Zarasų vaikų globos namai – 9098066, Dariaus ir Girėno g. 11/15, LT-32129, Zarasai.
3. Aulelių specialioji internatinė mokykla – 9098453, Aulelių kaimas, LT-29355, Anykščių rajonas.

Apskrities viršininko administracijos audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Seimui dėl metinės biudžeto įvykdymo apyskaitos, biudžeto projekto bei ataskaitos apie valstybei nuosavybės teise priklausančią turta, dalis.

Apskrities viršininko administracijos audito ataskaita pateikia tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, o finansinės atskaitomybės vertinimą pateiksime audito išvadoje, kuri bus pateikta Valstybinio audito reikalavimų nustatytu laiku.

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais. Mes ištyrėme Apskrities viršininko administracijos (asignavimų valdytojo) vidaus kontrolės aplinką, vidaus kontrolę darbo užmokesčio ir kitų išlaidų srityse, audito rizikai sumažinti atlikome savarankiškas (detalias) procedūras pagal audito programas, kurios sudarytos darbo užmokesčio ir įnašų socialiniam draudimui, kitų išlaidų, apskaitos sritims. Be to, atlikdami savarankiškas (detalias) procedūras pagal sudarytas audito programas, patikrinome ilgalaikio materialiojo turto, trumpalaikio turto, pinigų banke ir kasoje, pavedimų ir lėšų specialiosioms programoms, atsargų, įstaigos skolų apskaitą, atlikome sandorių auditą, apimančią teisės aktų laikymosi priežiūrą, įvertinome finansinės atskaitomybės sudarymo teisingumą ir atlikome

finansinės atskaitomybės rodiklių tikrinimą. Audito programos buvo sudarytos įvertinus kontrolės aplinką, vidaus kontrolės procedūras bei jų veikimą, o taip pat atsižvelgiant į patvirtintų asignavimų sumą.

Audituotos programų lėšos, kurių buhalterinė apskaita vedama Apskirtyje ir jai pavaldžiose įstaigose: Molėtų vaikų globos namuose, Zarasų vaikų globos namuose ir Aulelių specialiojoje internatinėje mokykloje.

Detalias audito procedūras atlikome atrinkę pavyzdžius iš 18,8 proc. gautų asignavimų, o 81,2 proc. visų gautų asignavimų panaudojimą analizavome Apskrities viršininko sukurtų vidaus kontrolės procedūrų požiūriu bei pagal asignavimų valdytojui pateiktas 15 pavaldžių įstaigų finansines ataskaitas.

Mes nedalyvavome asignavimų valdytojo turto metinėse inventorizacijose.

Finansinės veiklos rezultatai

Lietuvos Respublikos 2003 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu (2002-12-10 Nr.IX-1227) ir vėlesniais jo pakeitimais Apskričiai 2003 metais numatyta skirti 27317 tūkst. litų asignavimų. Vadovaujantis minėto įstatymo 14 str. 13 p. Vyriausybei ar jos įgaliotai institucijai suteikta teisė asignavimus, numatytus Finansų ministerijai minimaliai mėnesinei algai ir bibliotekininkų darbo užmokesčiui padidinti, paskirstyti pagal asignavimų valdytojus.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2003-01-21 nutarimu Nr.62 „Dėl 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo” ir vėlesniais jo pakeitimais 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimus paskirstė pagal tvirtinamas programas.

Be to, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-09-25 nutarimu Nr.1183 „Dėl asignavimų paskirstymo” ir 2003-12-04 nutarimu Nr.1541 skirta minimaliai mėnesinei algai padidinti 3,3tūkst. litų.

Apskrities specialiujų programų pajamos, kurios užskaitytos kaip viršplaninės įmokos į biudžetą – 195,7 tūkst. litų.

Apskričiai 2003 m. patvirtintas asignavimų planas, įskaitant ir patikslinimą – 27516,0 tūkst. litų, iš jų paprastosioms išlaidoms 27193,6 tūkst. litų, iš jų darbo užmokesčiui 12014,1 tūkst. litų, nepaprastosioms – 322,4 tūkst. litų.

Apskritis 2003 m. gavo iš valstybės biudžeto 27445,5 tūkst. litų asignavimų, iš jų paprastosioms išlaidoms 27133,0 tūkst. litų, iš jų darbo užmokesčiui 12013,4 tūkst. litų, nepaprastosioms išlaidoms – 312,5 tūkst. litų.

Apskrities 2003 metams nepaprastosioms išlaidoms patvirtintas asignavimų planas 322,4 tūkst. litų, iš jų ilgalaikio turto įsigijimui 272,4 tūkst. litų, teritorijų planavimui 50,0 tūkst. litų. Nepaprastosioms išlaidoms Apskritis gavo 312,5 tūkst. litų, t. y. 9,9 tūkst. litų mažiau, negu patvirtintas asignavimų planas.

Apskritis 2003 metais biudžeto išlaidų sąmatą įvykdė 99,7 procentais.

Apskričiai patvirtintų programų įvykdymas

1 lentelė

Asingavimų valdytojo programų kodai	Asignavimų valdytojo programų pavadinimai	Funkcinės klasifikacijos kodas	Patvirtintas asignavimų planas, įskaitant ir patikslinimą	Kasinės išlaidos	Faktinės išlaidos	Programos įvykdymo laipsnis (proc.)
1.1	Valstybės valdymas	1.	2137,0	2136,9	2064,8	99,99
1.2	Vaikų našlaičių, sutrikusio intelekto vaikų globa ir mokymas	4.	7813,9	7812,8	7853,4	99,99
1.4	Žemės reforma	10.	2331,0	2331,0	2337,7	100
1.6	Socialinių paslaugų plėtra globos įstaigose	6.	10883,0	10882,2	10810,6	99,99
1.7	Specialioji valstybės valdymo programa	1.	86,5	39,0	37,4	45,1
1.8	Specialioji socialinių paslaugų plėtros globos įstaigose programa	6.	2235,2	2217,0	2066,2	99,3
1.9	Specialioji programa – jaunuolių laikinoji globa	4.	36,0	33,2	33,2	92,2
1.13	Žemės ūkio institucijų išlaikymas	10.	1993,4	1993,4	1990,5 1990,7	100
	Iš viso	x	27516,0	27445,5	27193,8	99,7

Išanalizavus biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2004-01-01 apyskaitos duomenis nustatyta, kad Apskritis kasinės išlaidos 70,5 tūkst. litų mažesnės, negu patvirtintas asignavimų planas. Be to, audito metu nustatyta, kad šildymo, elektros energijos, kitų išlaidų straipsnių kasinės išlaidos 4,7 tūkst. litų didesnės, negu patvirtintas asignavimų planas šiems straipsniams. Šis skirtumas susidarė dėl to, kad Apskritis gautus ir iki metų pabaigos nepanaudotus asignavimus panaudojo šildymo, elektros energijos ir kitoms išlaidoms apmokėti.

Apskritis, vykdydama 2003 metams patvirtintas programas, biudžeto lėšas naudojo, neviršijant sąmatoje programoms patvirtintų asignavimų.

Apskritis gautinos ir mokėtinės lėšos (debitorinis išiskolinimas) 2003 metais sumažėjo 30,1 tūkst. litų, tačiau 2003 metais kreditorinis išiskolinimas padidėjo 274 tūkst. litų. Kreditorinis išiskolinimas padidėjo dėl to, kad liko neišmokėtos kompensacijos piliečiams už valstybės išperkamą žemę, mišką, vandens telkinius.

Apskritis 2003 metais iš sutaupytų darbo užmokesčiui skirtų lėšų dengė 2003-01-01 esantį kreditorinį įsiskolinimą.

Klaidos, pažeidimai, netikslumai

Apskritis viršininkas 2003 metais neįgyvendino valstybės tarnautojų vertinimo komisijos siūlymų suteikti valstybės tarnautojams kvalifikacines klases. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 22 str. 9 d. vertinimo komisijos siūlomi sprendimai, suteikti valstybės tarnautojui kvalifikacinę klasę, valstybės tarnautoją priėmusiam asmeniui yra privalomi. Apskritis viršininkas neįgyvendino komisijos siūlymo suteikti valstybės tarnautojams klases, nors 2003 m. turėjo sutaupytų darbo užmokesčiui skirtų lėšų. Apskritis viršininkas 2003-12-18 įsakymu Nr. 4-54 iš sutaupytų darbo užmokesčio lėšų Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga skyrė 80 proc. nustatytos valstybės tarnautojo pareiginės algos ir darbuotojo tarnybinio atlyginimo vienkartinės pinigines išmokas apskrities administracijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis.

Audito metu patikrinus Apskričiai pavaldžiose įstaigose darbo užmokesčio apskaitos srityje ūkinių operacijų atvaizdavimą apskaitos registruose nustatyta, kad Molėtų ir Zarasų vaikų globos namai neteisingose sąskaitose nurodė sumokėtą gyventojų pajamų mokesčių, socialinio draudimo įmokas. Molėtų vaikų globos namai 2002-05-08 įsakymu Nr.13, Zarasų vaikų globos namai 2003-08-29 įsakymu Nr.01-149 V turi pasitvirtinę apskaitoje naudojamas sąskaitas, tačiau audito metu nustatyta, kad atsiskaitymams su biudžetu ir socialiniu draudimu Molėtų vaikų globos namai naudojo sąskaitą 178, o Zarasų vaikų globos namai naudojo sąskaitą 17. Tai neatitinka įsakymais patvirtintų apskaitoje naudojamų sąskaitų korespondencijų. Tuo buvo pažeistos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70 patvirtintos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 184 p. ir 193 p. nuostatos.

Audito metu nustatyti atvejai, kad Molėtų vaikų globos namai gruodžio mėn. be išlaidas pateisinančių dokumentų nurodė ryšių paslaugų ir spaudinių faktines išlaidas. AB „Lietuvos telekomas“ PVM sąskaitą faktūrą Nr.338129711 išrašė 2004-01-07, o Utenos apskrities centrinis paštas PVM sąskaitą faktūrą Nr.0501157 išrašė 2004-01. Molėtų vaikų globos namai 2003 m. ryšių paslaugų faktines išlaidas padidino 512,52 litų, o spaudinių – 272,58 litais. Vaikų globos namai biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2004 m. sausio 01 d. apyskaitoje faktines išlaidas padidino 785,10 litų. Ši suma savo dydžiu nereikšminga. Be to, Molėtų vaikų globos namai gruodžio mėnesį nurodė apskaitos registruose, kad paslaugos atliktos, nors PVM sąskaitos faktūros buvo pateiktos tik 2004 metais. Dėl šios priežasties vaikų globos namai išlaidų sąmatų vykdymo 2004 m. sausio 01 d. balanse neteisingai nurodė debitorinio įsiskolinimo likutį, t. y. sumažino 0,8 tūkst. litų. Ši suma savo dydžiu nėra reikšminga. Vaikų globos namų debitorinio įsiskolinimo likutis nurodytas išlaidų sąmatų vykdymo 2004-01-01 balanse – 3,3 tūkst. litų.

Audito metu nustatyta, kad Zarasų vaikų globos namai 2003-12-30 mokėjimo pavedimu Nr.491 sumokėjo AB „Lietuvos telekomas“ 467,00 litų už paslaugas. Vaikų globos namai sąskaitos 2003 m. negavo, tačiau apskaitos registruose užfiksavo, kad paslaugos suteiktos. Dėl šios priežasties Zarasų vaikų globos namai metinėje finansinėje atskaitomybėje 2004-01-01 neteisingai nurodė atsiskaitymų su kitais debitoriais likutį, t. y. jį sumažino 0,5 tūkst. litų. Ši suma savo dydžiu nėra reikšminga.

Molėtų ir Zarasų vaikų globos namai apskaitos registruose įregistravo aukščiau minėtas ūkines operacijas, kurios nebuvo pagrįstos apskaitos dokumentais ir tuo pažeidė Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 str. 1 d. reikalavimus.

Be to audito metu nustatyta, kad Zarasų vaikų globos namai 2003 metais įmokų socialiniam draudimui sumokėjo 463,44 litais daugiau, negu priskaičiavo, tačiau apskaitos registruose neužfiksavo debitorinio išskolinimo. Dėl šios priežasties, Vaikų globos namai metinėje finansinėje atskaitomybėje 2004-01-01 neteisingai nurodė atsiskaitymų už socialinio draudimo įmokas debitorinį išskolinimą, t. y. jį sumažino 0,5 tūkst. litų.

Audito metu nustatyta, kad Molėtų, Zarasų vaikų globos namai ir Aulelių specialioji internatinė mokykla trumpalaikio materialiojo turto sąskaitoje (070) nurodo iš vieno materialiai atsakingo asmens turto perdavimą kitam, t. y. trumpalaikio materialiojo turto judėjimą įstaigos viduje. Dėl šios priežasties apskaitos registruose (didžiojoje knygoje) nurodytas įsigytas bei nurašytas trumpalaikis materialusis turtas nesutampa su atsargų ir trumpalaikio turto judėjimo 2003 m. apyskaitoje (forma Nr.6) nurodytu įsigytu bei nurašytu turto, tačiau trumpalaikio materialiojo turto likutis metinėje finansinėje atskaitomybėje nurodytas teisingai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 6 str. 2 d. į apskaitą privaloma įtraukti visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su turto dydžio arba struktūros pasikeitimu, o vadovaujantis 17 str. finansinė atskaitomybė sudaroma pagal sąskaitų duomenis. Perdavus trumpalaikį materialųjį turtą iš vieno materialiai atsakingo asmens kitam, turto dydis nepasikeitė, pasikeitė tik jo buvimo vieta. Tai neturėjo įtakos įstaigos trumpalaikio materialiojo turto dydžiui. Valstybės kontrolė 2003-12-18 raštu Nr.S-(1040-1.1)-2150 rekomendavo Molėtų vaikų globos namams pašalinti nustatytus pažeidimus. Molėtų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė tik iš dalies. Vaikų globos namai lapkričio ir gruodžio mėn. trumpalaikio materialiojo turto sąskaitoje 070 įregistravo trumpalaikio turto pasikeitimus be vidaus apyvartos, tačiau sudarant metinę finansinę atskaitomybę, metų eigoje atliktos operacijos nebuvo ištaisytos. Zarasų vaikų globos namai ir Aulelių specialioji internatinė mokykla neištaisė audito metu pastebėtų trūkumų.

Kiti pastebėjimai

Pavaldžiose įstaigose įvertinus vidaus kontrolės aplinką ir vidaus kontrolės procedūras nustatyta, kad Molėtų, Zarasų vaikų globos namuose ir Aulelių specialiojoje internatinėje mokykloje sukurta vidaus kontrolės procedūrų visuma iš esmės užtikrina turto apsaugą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems

asmenims laikymąsi bei su visa tuo susijusios rizikos veiksnių valdymą. Audito metu pastebėta, kad Molėtų, Zarasų vaikų globos namuose nepakankamai efektyviai veikia vidaus kontrolė trumpalaikio materialiojo turto, atsargų, kasos operacijų, atsiskaitymų apskaitos srityse. Šiose apskaitos srityse nustatytos klaidos ir pažeidimai.

Audito metu nustatyta, kad Molėtų globos namai, kurie nėra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojai, apskaitė trumpalaikį materialųjį turtą ir atsargas be pridėtinės vertės mokesčio. Tuo pažeidė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70 patvirtintos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 5 p. nuostatas. Valstybės kontrolė 2003-12-18 raštu Nr.S-(1040-1.1)-2150 rekomendavo pašalinti nustatytus pažeidimus. Molėtų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė.

Audito metu, peržiūrėjus kasos operacijas nustatyti atvejai, kad Molėtų vaikų globos namai neužpajamavo medžiagų, skirtų mokymo tikslams bei pašto prekių, o jas iš karto nurašė į išlaidas. Tuo pažeidė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70 patvirtintos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 100 p. nuostatas. Valstybės kontrolė 2003-12-18 raštu Nr.S-(1040-1.1)-2150 rekomendavo pašalinti nustatytus pažeidimus. Molėtų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė.

Audito metu nustatyti atvejai, kad Molėtų vaikų globos namai gyventojų pajamų mokesčių sumokėjo pavėluotai, nesilaikant Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 23 str. 3 d. reikalavimų, t. y. Lietuvos vienetas išskaičiuotą pajamų mokesčių privalo sumokėti į biudžetą ne vėliau kaip kitą darbo dieną po išmokų išmokėjimo dienos. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 39 str. 8 d. delspinigiai biudžetinėms įstaigoms neskaičiuojami.

Audito metu nustatyta, kad Zarasų vaikų globos namai 2003-01-01 ir 2003-07-01 išlaidų sąmatų vykdymo balanse nenurodė specialiųjų bei numeruotų apskaitos blankų, esančių įstaigoje, likučio bei 2003 metais nevedė išduotų apskaitos blankų apskaitos, neatliko nepanaudotų specialiųjų apskaitos dokumentų ir kitų numeruotų dokumentų blankų inventorizacijos. Tuo buvo pažeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719 patvirtintos inventorizacijos tvarkos 4 p. reikalavimai bei Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70 patvirtintos biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 303 p. reikalavimai. Valstybės kontrolė 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo pašalinti nustatytus pažeidimus. Zarasų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė ir metinėje finansinėje atskaitomybėje užbalansinėje sąskaitoje nurodė apskaitos blankus.

Audito metu nustatyta, kad Zarasų vaikų globos namai 2003-01-01 išlaidų sąmatų vykdymo balanse neteisingai nurodė finansavimo iš biudžeto likutį, t. y. 11,0 tūkst. litų padidino. Valstybės kontrolė 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo pašalinti nustatytus neatitikimus. Zarasų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė.

Audito metu nustatyti atvejai, kad Molėtų vaikų globos namai ūkines operacijas apskaitos registruose užregistravo pavėluotai, pažeisdami Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo

(2003-07-25 redakcija) 12 str. 4 d. reikalavimus. Valstybės kontrolė 2003-12-18 raštu Nr.S-(1040-1.1)-2150 rekomendavo pašalinti nustatytus pažeidimus. Molėtų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė.

Audito metu nustatyta, kad Molėtų vaikų globos namai 2003 m. sausio – rugsėjo mėn., o Zarasų vaikų globos namai iki lapkričio mėn. vykdė maisto produktų pirkimus iš fizinių asmenų pagal dokumentus, kurie neturėjo visų privalomų rekvizitų. Molėtų ir Zarasų vaikų globos namai pagal dokumentus, kurie neturėjo visų privalomų rekvizitų, darė įrašus apskaitos registruose. Tuo pažeidė Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 12 str. 1 d. ir 13 str. 1, 3 d. reikalavimus. Valstybės kontrolė 2003-12-18 raštu Nr.S-(1040-1.1)-2150 ir 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo Molėtų ir Zarasų vaikų globos namams pašalinti nustatytus pažeidimus. Vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė ir nuo š. m. lapkričio mėnesio pirkimų iš fizinių asmenų pagal aktus nevykdo.

Audito metu nustatyti atvejai, kad Molėtų ir Zarasų vaikų globos namai išmokėdami pinigus pagal kasos išlaidų orderius asmenims, kurie nėra įstaigos darbuotojai, nenurodė asmens kodo, paso numerio ir gavėjo gyvenamosios vietos. Tuo pažeidė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-17 nutarimu Nr.179 patvirtintų kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 5 p. reikalavimus. Valstybės kontrolė 2003-12-18 raštu Nr.S-(1040-1.1)-2150 ir 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo Molėtų bei Zarasų vaikų globos namams pašalinti nustatytus pažeidimus. Vaikų globos namai rekomendacijas įvykdė.

Audito metu pastebėta, kad Aulelių specialioji internatinė mokykla biudžetinėms ir iš gyventojų gautoms lėšoms už komunalinius patarnavimus pildė vieną kasos knygą, kasininko apyskaitas sudarė ne kiekvieną dieną, nors atskiros kasininko apyskaitos pildymo tvarkos vyriausioji buhalterė nenustatė. Internatinė mokykla nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-17 nutarimu Nr.179 patvirtintos kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 16 p. 4 papunkčio ir 17 p. 1 papunkčio reikalavimų. Aulelių specialioji internatinė mokykla minėtą pažeidimą audito metu ištaisė, nuo 2003 metų lapkričio mėn. biudžetinėms ir nebiudžetinėms lėšoms pildo atskiras kasos knygas ir kasininko apyskaitas sudaro kiekvieną kasos operacijų atlikimo dieną.

Audito metu nustatyta, kad atostogų metu 2003 m. Zarasų vaikų globos namų direktorius, vyriausioji buhalterė ir buhalterė – kasininkė vykdė kasos operacijas. Zarasų vaikų globos namų direktorius nesilaikė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-02-17 nutarimu Nr.179 patvirtintų kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių 25 p. ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992-03-31 nutarimu Nr.205 patvirtintų biudžetinių įstaigų vyriausiųjų finansininkų (buhalterių) nuostatų 8 p. 2 d. reikalavimų. Valstybės kontrolė 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo pašalinti nustatytus pažeidimus. Zarasų vaikų globos namai informavo, kad atsižvelgs į pateiktas rekomendacijas ir nevykdys kasos operacijų atostogų metu.

Audito metu nustatyta, kad Zarasų vaikų globos namų direktoriaus įsakyme dėl inventorizacijos atlikimo nėra įpareigojimo inventorizacijos faktą įforminti dokumentais, inventorizacijos komisijai vadovauja ne vadovo pavaduotojas, nėra direktoriaus įsakymo dėl pinigų inventorizacijos bei skolų inventorizacijos, neatlikta specialiųjų bei numeruotų apskaitos blankų inventorizacija. Zarasų vaikų globos namų direktorius inventorizacijos atlikimą įformino nesilaikydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr.719 patvirtintos inventorizacijos tvarkos 10 ir 12 p. reikalavimų. Valstybės kontrolė 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo pašalinti nustatytus pažeidimus. Zarasų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė.

Audito metu nustatyta, kad Zarasų vaikų globos namų direktorius atsakingą už išankstinę ir paskesnę finansų kontrolę paskyrė vyriausiąją buhalterę, tačiau pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-08 įsakymu Nr.1K-123 patvirtintų minimalių finansų kontrolės reikalavimų 21 p. paskesnioji finansų kontrolė negali būti atliekama darbuotojo, atsakingo už išankstinę finansų kontrolę. Direktorius nesilaikė Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-05-08 įsakymu Nr.1K-123 patvirtintų minimalių finansų kontrolės reikalavimų 24 p. nurodymų. Valstybės kontrolė 2003-11-11 raštu Nr.S-(1040-1.11)-1961 rekomendavo pašalinti nustatytus neatitikimus. Zarasų vaikų globos namai rekomendaciją įvykdė.

Audito metu nustatyta, kad Molėtų vaikų globos namai naudojami žemės sklypu, esančiu Jaunimo g. 5, Molėtai, Zarasų vaikų globos namai naudojami žemės sklypu, esančiu Dariaus ir Girėno g. 11/15, Zarasai, nesudarę sutarties dėl valstybinės žemės naudojimo.

Pagal audituojamu laikotarpiu galiojusio Lietuvos Respublikos žemės įstatymo (1994-04-26 Nr.I-446) 6 straipsnio 1 dalies nuostatą valstybinę žemę, nesuteiktą valdyti to paties straipsnio 1 dalies išvardytiems subjektams, apskrities teritorijoje valdo apskrities viršininkas. Pagal nuo 2004-02-21 įsigaliojusio Žemės įstatymo (2004-01-27 Nr.IX-1983) 7 straipsnio 1 dalies nuostatą vienas iš valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektų (patikėtinių) yra apskrities viršininkas. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr.70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos 16.2 punkto reikalavimu į ilgalaikio turto sąskaitą turi būti įtraukiama žemė. Rajonų žemėtvarkos skyriai, įgalioti Apskrities viršininko, yra sudarę žemės panaudos sutartis su ūkio subjektais. Penkios Apskričiai pavaldžios įstaigos 2004-01-01 balanse užbalansinėje sąskaitoje nurodė panaudos pagrindais suteiktą naudotis valstybinę žemę, tačiau Apskritis savo balanse ilgalaikio turto sąskaitoje nenurodė patikėjimo teise valdomos valstybinės žemės.

Apskrities vadovybė supranta vidaus kontrolės priemonių svarbą, tačiau, mūsų nuomone, egzistuoja rizika, kad pavaldžios įstaigos gali panaudoti biudžeto asignavimus ne pagal paskirtį. Apskirtyje sukurtos vidaus kontrolės procedūros stiprintinos siekiant, kad pavaldžios įstaigos gautus valstybės biudžeto asignavimus naudotų vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka.

Apskričiai pavaldžių įstaigų trumpalaikio materialiojo turto, atsargų, kasos operacijų, atsiskaitymų srityse yra rizika, todėl gali atsirasti reikšmingų klaidų metinėje finansinėje atskaitomybėje. Mūsų nuomone, šiose srityse vidaus kontrolės procedūros turi būti sustiprintos.

Rekomendacijos

Norint pasiekti efektyvesnę Apskritis veiklos teisėtumą, rezultatyvumą ir skaidrumą, strateginių ir kitų veiklos planų įgyvendinimą, turto apsaugą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą, sutartinių ir kitų įsipareigojimų tretiesiems asmenims laikymąsi bei su visa tai susijusios rizikos veiksmių valdymą, rekomenduojame:

1. Sustiprinti kontrolės procedūras, užtikrinančias pavaldžių įstaigų teisingą asignavimų naudojimą bei išlaidų sąmatų vykdymą.

2. Sustiprinti vidaus kontrolės procedūras, užtikrinančias pavaldžių įstaigų finansinėse ataskaitose pateiktų duomenų teisingumą ir apskaitos tvarkymą teisės aktų nustatyta tvarka.

Tikimės, kad jūs atsižvelgsite į mūsų rekomendacijas ir apie jų vykdymą informuosite valstybės kontrolę iki 2004-12-20.

Pažymėtina, kad audito metu buvo geranoriškai reaguojama į auditorių pareikštas pastabas ir pasiūlymus dėl vidaus kontrolės gerinimo.

Finansinio audito 4-ojo departamento direktorė
Vyriausioji valstybinė auditorė

Vita Jurkevičienė
Birutė Žilėnienė

Susipažinome:

Utenos apskrities viršininkas

Vilius Cibulskas

Apskaitos ir finansų departamento direktorė

Janina Laskauskienė